

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ (39) وَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ (40) وَ  
أَصْحَابُ الشَّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشَّمَالِ (41) فِي  
سَمُومٍ وَ حَمِيمٍ (42) وَ ظِلٌّ مِنْ يَحْمُومٍ (43) لَا  
بَارِدٍ وَ لَا كَرِيمٍ (44) إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ  
(45) وَ كَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ (46) وَ  
كَانُوا يَقُولُونَ أَ إِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَ عِظَامًا أَ إِنَّا  
لَمَبْعُوثُونَ (47) أ وَ آبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ (48) قُلْ إِنْ  
الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ (49) لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ  
يَوْمٍ مَعْلُومٍ (50) ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيْهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ  
(51) لَأَكُونَنَّ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُقُومٍ (52) فَمَالِئُونَ  
مِنْهَا الْبُطُونَ (53) فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ (54)  
فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ (55) هَذَا نُزِّلَهُمْ يَوْمَ الدِّينِ

~~~~~

(56) نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْ لَا تُصَدِّقُونَ (57) أَمْ فَرَأَيْتُمْ

مَا تُمْنُونَ (58) نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَ مَا نَحْنُ

بِمَسْبُوقِينَ (60) عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَ نُنشِئَكُمْ

فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ (61) وَ لَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَى

فَلَوْ لَا تَذَكَّرُونَ (62) أَمْ فَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ (63) أَمْ

أَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ (64) لَوْ نَشَاءُ

لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ (65) إِنَّا لَمُعْرِضُونَ

(66) بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ (67) أَمْ فَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي

تَشْرَبُونَ (68) أَمْ أَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ

الْمُنزِلُونَ (69) لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْ لَا

تَشْكُرُونَ (70) أَمْ فَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ (71) أَمْ

أَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ (72)

~~~~~

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكَرَةً وَنَتَاعاً لِلْمُقْوِينَ (73) فَسَبِّحْ

بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ (74)

A (goodly) number from those of old, and a (goodly) number from those of later times. The companions of the left hand,- what will be the companions of the left hand? (They will be) in the midst of a fierce blast of fire and in boiling water, and in the shades of black smoke: neither cool nor refreshing: for that theywontto be indulged, before that, in sinful luxury, and persisted obstinately in wickedness supreme! And they used to say, "What! When we die and become dust and bones, shall we then indeed be raised up again?- "(We) and our fathers of old?" Say: "Yea, those of old and those of later times, "All will certainly be gathered together for the meeting appointed for a day well-known. "Then will yetruly,-O ye that go wrong, and deny (the truth); "Ye will surely taste of the tree of Zaqqum. "Then will ye fill your insides therewith, "And drink boiling water on top of it: "Indeed ye shall drink like diseased camels raging with thirst!" Such will be their entertainment on the day of requital! It is We who have created you: why will ye not admit the truth? Do ye then see?- The (human seed) that ye emit,- Is it ye who create it, or are We the creators? We have decreed death to be your common lot, and We are not to be frustrated from changing your forms and creating you (again) in (forms) that ye know not. And ye certainly know already the first form of creation: why then do ye not take heed? See ye the seed that ye sow in the ground? Is it ye that cause it to grow, or are We the cause? Were it Our Will, We could make it broken orts,and ye would be left in

wonderment, (saying), "We are indeed left with debts (for nothing): "Indeed we are deprived." See ye the water which ye drink? Do ye bring it down (in rain) from the cloud or do We? Were it Our Will, We could make it saltish (and unpalatable): then why do ye not give thanks? See ye the fire which ye kindle? Is it ye who grow the tree which feeds the fire, or do We grow it? We have made a reminder and an article of comfort and convenience for the denizens of deserts. Then glorify the name of thy Lord, the Supreme!

وہ اگلوں میں سے بھی بہت ہوں گے اور پچھلوں میں سے بھی بہت۔ اور بائیں بازو والے، بائیں بازو والوں (کی بد نصیبی) کا کیا پوچھنا۔ وہ لو کی لپٹ اور کھولتے ہوئے پانی اور کالے دھونیں کے سائے میں ہوں گے جو نہ ٹھنڈا ہو گا نہ آرام دہ۔ یہ وہ لوگ ہوں گے جو اس انجام کو پہنچنے سے پہلے خوشحال تھے اور گناہ عظیم پر اصرار کرتے تھے۔ کہتے تھے "کیا جب ہم مر کر خاک ہو جائیں گے اور ہڈیوں کا پنجرہ جائیں گے تو پھر اٹھا کھڑے کیے جائیں گے؟ اور کیا ہمارے باپ دادا بھی اٹھائے جائیں گے جو پہلے گزر چکے ہیں؟" اے نبیؐ، ان لوگوں سے کہو، یقیناً اگلے اور پچھلے سب ایک دن ضرور جمع کیے جانے والے ہیں جس کا وقت مقرر کیا جا چکا ہے۔ پھر اے گمراہو اور جھٹلانے والو، تم زقوم کے درخت کی غذا کھانے والے ہو۔ اسی سے تم پیٹ بھرو گے اور اوپر سے کھولتا ہو پانی تو نس لگے ہوئے

اونٹ کی طرح پیو گے۔ یہ ہے (ان بائیں والوں) کی ضیافت کا سامان روز جزا میں  
- ہم نے تمہیں پیدا کیا ہے پھر کیوں تصدیق نہیں کرتے؟ کبھی تم نے غور کیا، یہ  
نطفہ جو تم ڈالتے ہو، اس سے بچہ تم بناتے ہو یا اس کے بنانے والے ہم ہیں؟ ہم  
نے تمہارے درمیان موت کو تقسیم کیا ہے، اور ہم اس سے عاجز نہیں ہیں کہ  
تمہاری شکلیں بدل دیں۔ اور کسی ایسی شکل میں تمہیں پیدا کر دیں جس کو تم  
نہیں جانتے۔ اپنی پہلی پیدائش کو تو تم جانتے ہی ہو، پھر کیوں سبق نہیں  
لیتے؟ کبھی تم نے سوچا، یہ بیج جو تم بوتے ہو، ان سے کھیتیاں تم اگاتے ہو یا ان کے  
اگانے والے ہم ہیں؟ ہم چاہیں تو ان کھیتوں کو بھس بنا کر رکھ دیں اور تم طرح  
طرح کی باتیں بناتے رہ جاؤ کہ ہم پر تو الٹی چٹی پڑ گئی، بلکہ ہمارے تو نصیب ہی  
پھوٹے ہوئے ہیں۔ کبھی تم نے آنکھیں کھول کر دیکھا، یہ پانی جو تم پیتے ہو، اسے  
تم نے بادل سے برسایا ہے یا اس کے برسانے والے ہم ہیں؟ ہم چاہیں تو اسے  
سخت کھاری بنا کر رکھ دیں، پھر کیوں تم شکر گزار نہیں ہوتے؟ کبھی تم نے خیال  
کیا، یہ آگ جو تم سلگاتے ہو، اس کا درخت تم نے پیدا کیا ہے، یا اس کے پیدا

کرنے والے ہم ہیں؟ ہم نے اُس کو یاد دہانی کا ذریعہ اور حاجت مندوں کے لیے

سامان زیست بنایا ہے۔ پس اے نبیؐ، اپنے رب عظیم کے نام کی تسبیح کرو۔

वे अगलों में से भी बहुत होंगे और पिछलों में से भी बहुत | और बाएँ बाजूवाले, बाएँ बाजूवालों (की बदनसीबी) का क्या पूछना | वे लौ की लपट और खौलते हुए पानी और काले धुएँ के साए में होंगे जो न ठण्डा होगा न आरामदेह | ये वे लोग होंगे जो इस अंजाम को पहुँचने से पहले खुशहाल थे और गुनाहे-अज़ीम पर इसरार करते थे | कहते थे, “क्या जब हम मर कर खाक हो जाएँगे और हड्डियों का पिंजर रह जाएँगे तो फिर उठा खड़े किए जाएँगे? और क्या हमारे बाप-दादा भी उठाए जाएँगे जो पहले गुज़र चुके हैं?” ऐ नबी, इन लोगों से कहो, यकीनन अगले और पिछले सब एक दिन ज़रूर जमा किए जानेवाले हैं जिसका वक़्त मुकर्रर किया जा चुका है | फिर ऐ गुमराहो और झुटलानेवाले, तुम ज़क्कूम के दरख़्त की गिज़ा खानेवाले हो | उसी से तुम पेट भरोगे और ऊपर से खौलता हुआ पानी तौंस लगे हुए ऊँट की तरह पीयोगे | यह है (इन बाएँ बाजूवालों) की ज़ियाफ़त का सामान रोज़े-जज़ा में | हमने तुम्हें पैदा किया है फिर क्यों तस्दीक नहीं करते? कभी तुमने गौर किया, यह नुत्फ़ा जो तुम डालते हो, इससे बच्चा तुम बनाते हो या उसके बनानेवाले हम हैं? हमने तुम्हारे दरमियान मौत को तक़सीम किया है, और हम इससे आजिज़ नहीं हैं कि तुम्हारी शक्लें बदल दें और किसी ऐसी शक्ल में तुम्हें पैदा कर दें जिसको तुम नहीं जानते | अपनी पहली पैदाइश को तो तुम जानते ही हो, फिर क्यों

~~~~~

सबक नहीं लेते? कभी तुमने सोचा, यह बीज जो तुम बोते हो, इनसे खेतियाँ तुम उगाते हो या उनके उगानेवाले हम हैं? हम चाहें तो इन खेतियों को भुस बनाकर रख दें और तुम तरह-तरह की बातें बनाते रह जाओ कि हम पर तो उलटी चट्टी पड़ गई, बल्कि हमारे तो नसीब ही फूटे हुए हैं | कभी तुमने आँखें खोलकर देखा, यह पानी जो तुम पीते हो, इसे तुमने बादल से बरसाया है या इसके बरसानेवाले हम हैं? हम चाहें तो इसे सख्त खारी बनाकर रख दें, फिर क्यों तुम शुक्रगुजार नहीं होते? कभी तुमने खयाल किया, यह आग जो तुम सुलगाते हो, इसका दरख्त तुमने पैदा किया है, या उसके पैदा करनेवाले हम हैं? हमने उसको याददिहानी का ज़रीआ और हाजतमंदों के लिए सामने-ज़ीस्त बनाया है | पस ऐ नबी, अपने रब्बे-अज़ीम के नाम की तस्बीह करो |